

Signalementen

Uit de nalatenschap van een dromer. Bloemlezing uit de gedichten. / E.J. Potgieter. Samengesteld door Jan Oosterholt. Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep, 2003 (Griffioenreeks). ISBN: 9025341810 Prijs: € 6,95

De kwaliteiten van Potgieter als dichter zijn in de schaduw komen te staan van zijn rol als oprichter en criticus van *De Gids*. Met dit deel uit de Griffioen-reeks wordt getracht daar verandering in te brengen door alleen zijn poëzie aan bod te laten komen.

De poëzie-opvatting van Potgieter valt af te leiden uit de diverse kritieken die hij heeft geschreven. Zijn eigen dichterlijke praktijken kwamen echter niet altijd overeen met zijn beeld van wat ware dichtkunst is. Vooral in zijn beginperiode als dichter schreef hij gedichten overeenkomend met de heersende contemporaine smaak zoals bijvoorbeeld het gelegenheidsgedicht. Tegen dit soort poëzie zou hij zich later in zijn rol als criticus juist verzetten; het ging hem vooral om het maatschappelijk engagement in de poëzie. Hij keerde zich tegen de verheven 'subjectieve' poëzie van Bilderdijk en de huiselijke poëzie van dichters als Tollens. De contemporaine dichters moesten zich laten inspireren door de Gouden Eeuw.

Jan Oosterholt, samensteller van de in dit werk opgenomen gedichten, heeft zich bij de selectie laten leiden door de preoccupaties van Potgieter. Hij heeft de gedichten onderverdeeld in de volgende thema's: 'tijdzangen en satires', 'beelden uit het verleden' en 'zelfportret'. Onder het eerste thema vindt de lezer gedichten waarin Potgieter zijn gevoelens uit over de tijd en maatschappij waarin hij leeft; de tijd van de Belgische opstand en de tijd waarin volgens Potgieter de Nederlandse maatschappij zo goed als tot stilstand is gekomen. Daarnaast zijn enkele satirische gedichten gekozen waarin Potgieter een loopje neemt met schoolmeesters die alleen droge kennis willen overdragen en rijke mensen die niet weten wat te doen met het vele geld. In het gedeelte 'beelden uit het verleden' heeft de samensteller een keuze gemaakt van gedichten waaruit de liefde die Potgieter koestert voor de zeventiende eeuw duidelijk naar voren komt. Hij neemt voorvallen uit de zeventiende eeuw tot onderwerp en dicht in de trant van de zeventiende-eeuwse dichters die tot voorbeeld zouden moeten dienen voor alle dichters. Onder het der-

de en laatste thema 'zelfportret' zijn gedichten opgenomen waarin het maatschappelijk engagement ontbreekt. Ze hebben weinig weg van het poëzie-ideaal dat hem voor ogen stond en lijken vooral te zijn geschreven voor hem zelf. Zo krijgt de lezer enkele liefdesgedichten voorgeschoteld waarin Potgieter dicht over een liefde die nooit is uitgegroeid tot een relatie. Potgieter heeft meerdere gedichten geschreven in deze trant. Naast de liefdespoëzie zijn onder 'zelfportret' ook gedichten opgenomen waarin Potgieter dicht over een hem geliefd onderwerp, zoals bijvoorbeeld Scandinavië.

Net als in alle andere delen binnen de Griffioen-reeks is de spelling en de interpunctie aangepast en wordt achterin een korte uitleg gegeven bij de gedichten met verklaring van diverse woorden en zinsdelen. Tevens opgenomen is een korte biografie van Potgieter en een beknopt overzicht van zijn poëzie-opvatting.

Francien Petiet